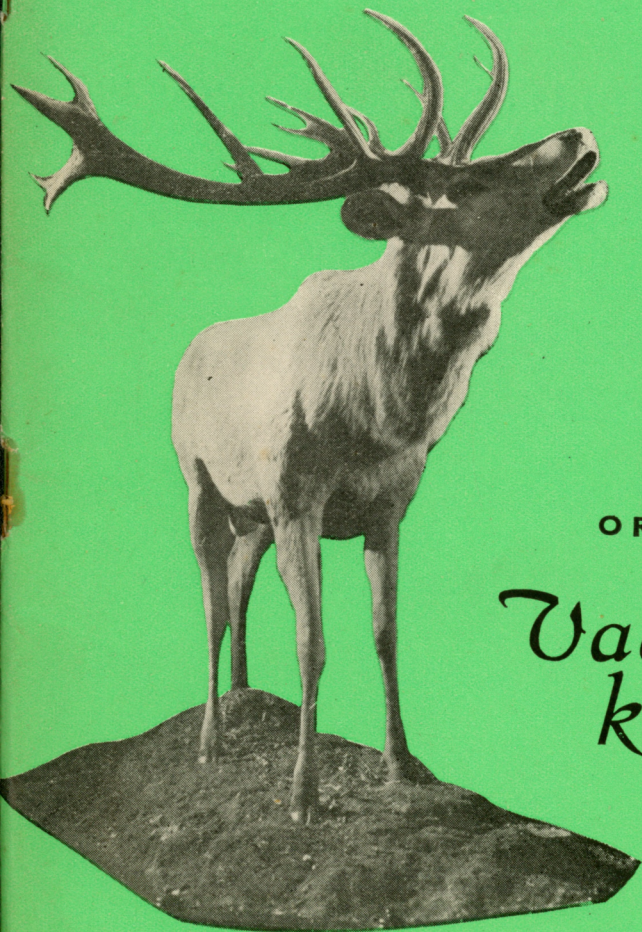
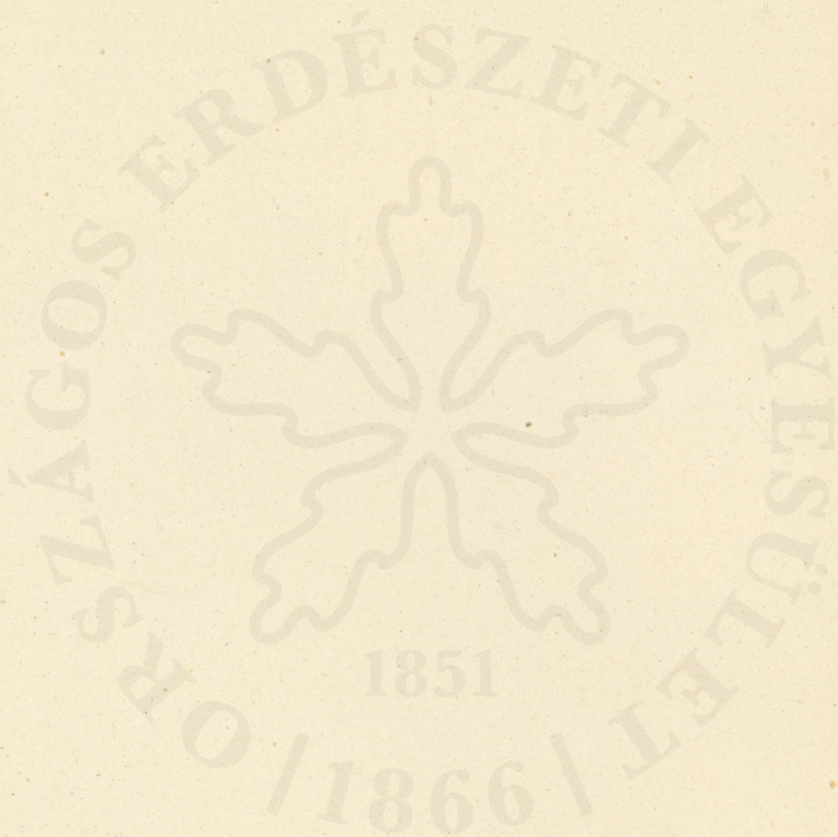


MEZŐGAZDASÁGI
MÚZEUM
FÜZETEI 22.



ORBÁN LÁSZLÓ

*Vadászati
kiállítás*



ORBÁN LÁSZLÓ

VADÁSZATI KIÁLLÍTÁS

ОХОТНИЧЬЯ ВЫСТАВКА

JAGDAUSSTELLUNG

OEE Könyvtár
Áll. EII. 2019

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET KÖNYVTÁRA	
K. napló tsz. <u>190/1963.</u>	Különl. jelzés
<u>J.</u> csop. szám	Szakmai ágazat
Betű csop. szám	Elhelyezés <u>10.</u> <u>C.Y.</u>

13/4

BUDAPEST 1963

Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat

Felelős kiadó Mátolcsi János

Felelős szerkesztő Barbarits Lajos

Műszaki szerkesztő Bauer Géza

Nyomásra engedélyezve 1963.

Megjelent 2050 példányban, $2\frac{1}{4}$ (A/5) ív terjedelemben, 29 ábrával

MG—225—a—6300

Készült az MSZ 5601-59 és MSZ 5602-55 szabványok szerint
63/30715. Franklin-nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28.

VADÁSZATI KIÁLLÍTÁS

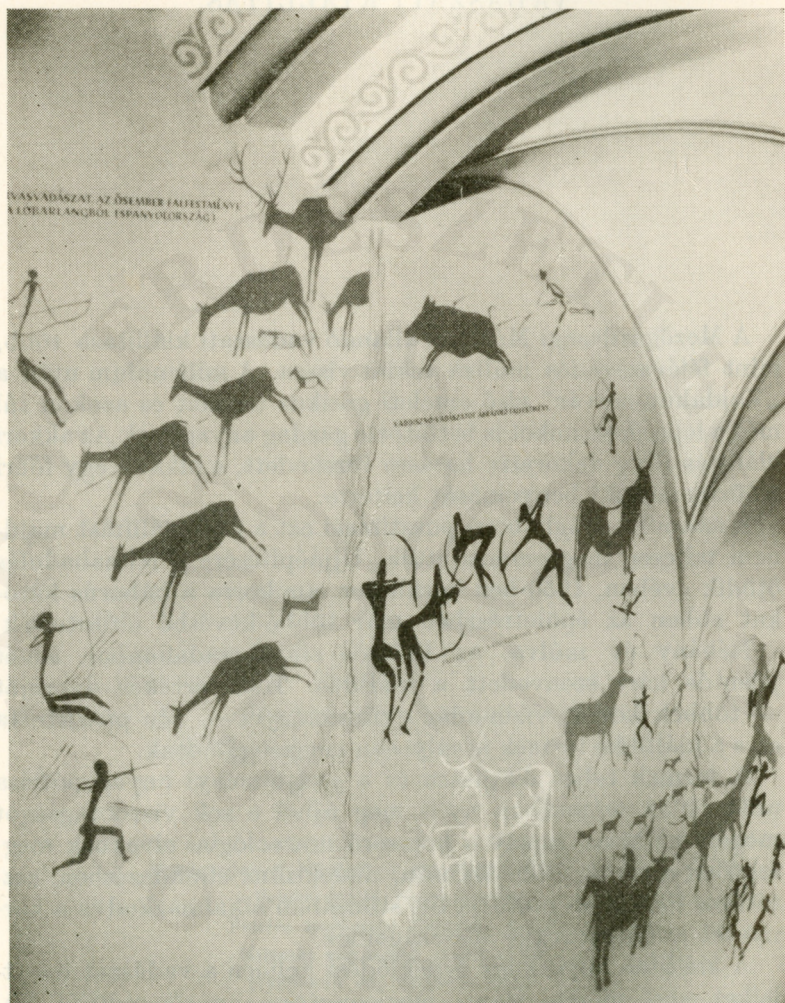
A Mezőgazdasági Múzeum állandó vadászati kiállítása több, mint félévszázados múltra tekint vissza. A millennium után a „Vajdahunyadvár” első emeleti gótikus termeit és azokon túl még a lépcsősarnokot is betöltötte gazdag anyagával. Az akkori kiállítás főleg dekoratív hatásra törekedett, s inkább egy főúri trófeabemutató benyomását keltette.

A második világháború pusztításai ezt a régi kiállítást majdnem teljesen megsemmisítették. Újjáépítésére a felszabadulás ötödik évében, 1950-ben került sor, amikor a háborús károkat ebben az épületrészben már többé-kevésbé eltüntették.

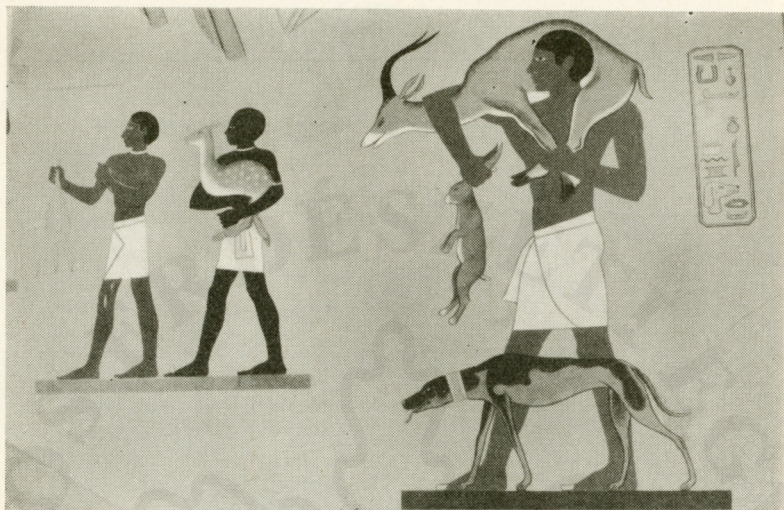
Néhány év múlva, az 1956-os ellenforradalomban ismét jelentős kárt szenvedett a kiállítás. Több értékes darabját — többek között vízimadár gyűjteményét — tűz pusztította el, s a kiállítási termek is súlyosan megrongálódtak.

A termek teljes felújítása és a gyűjteményi anyag pótlása után 1958 májusában nyílt meg újból e sok viszontagságot megért kiállítás, amely a korszerű muzeológiai elveknek megfelelően a témát didaktikusan, dialektikus elrendezésben, esztétikus formában mutatja be, stílusában alkalmazkodva a környezet architekturális adottságaihoz.

A kiállítás célja, hogy érdeklődést keltsen a vadászat testetleket edző sportja iránt, megismertesse annak múltját, haladó hagyományait, gazdasági hasznát és jelentőségét, irányt mutatva a vadászat és vadgazdálkodás új céljai és feladatai felé.

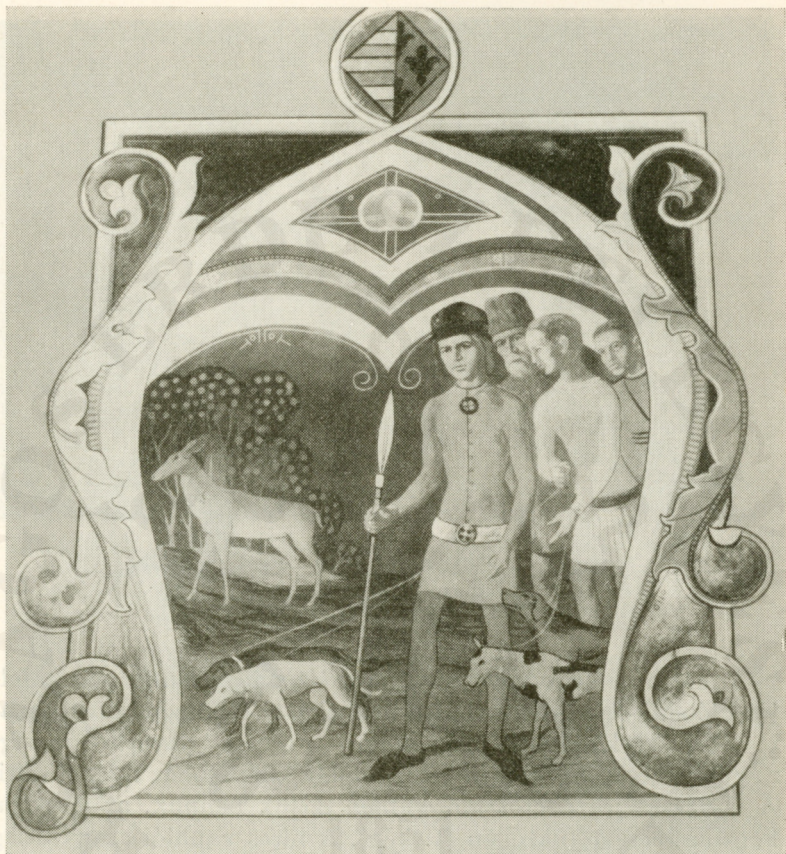


1. Az ősember vadászata (barlangrajzok)
1. Охота первобытного человека (рисунки в пещерах)
1. Die Jagd des Urmenschen (Höhlenzeichnungen)



2. Ó-egyiptomi vadászképek
2. Охота древних египтян
2. Altägyptische Jagdbilder

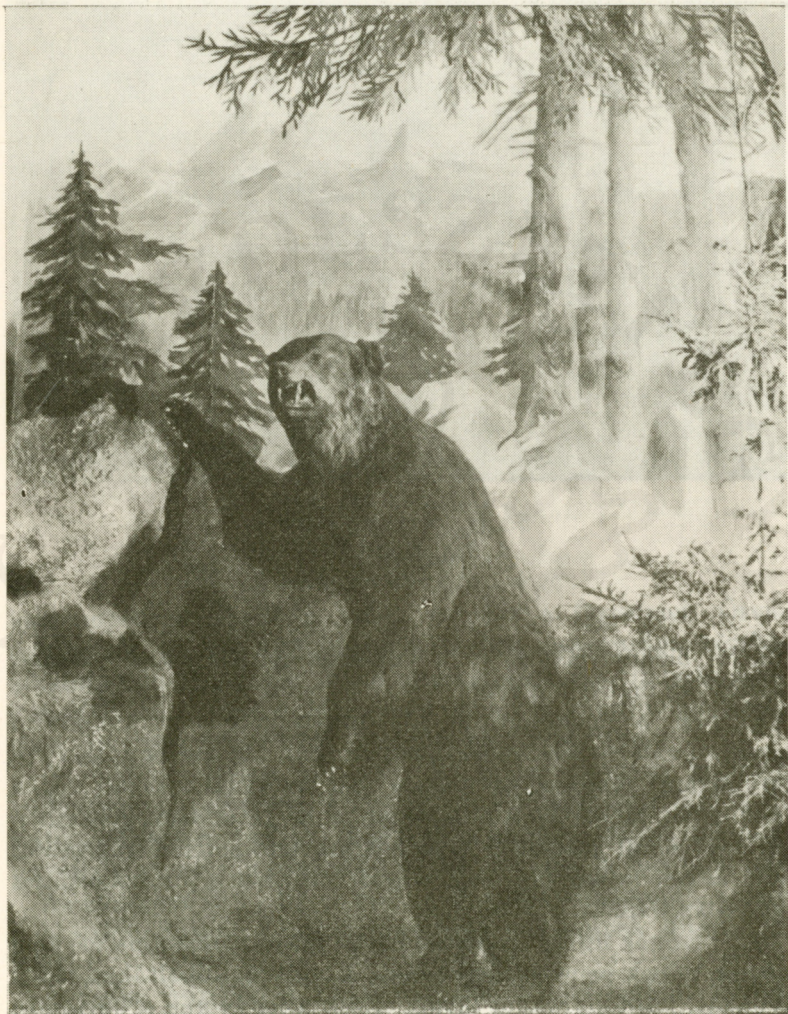
A kiállítás megtekintése során a látogató szemét már a feljáró lépcső első falán primitív, de élettel teli, szarvasvadászatot ábrázoló kép kapja meg: kőkori „művész” festette barlangrajzok vezetnek be azt a képsort, amely a lépcsőház falát díszíti. A vadászat történetét időrendben látjuk bennük, az egykorú képzőművészet tükrében (1. kép). A híres vaphiói aranyserleg vadászjeleneteinek egyike az ősvadász halálát ábrázolja, de a másikon már az ember leleménye diadalmaskodik a hálóban vergődő őstulok felett. A krétai királyok egykori palotájának falán talált, vaddisznóhajszát ábrázoló, közel 4000 éves freskótöredék, ó-egyiptomi vadászképek (2. kép), asszír és hettita domborművek, egy görög vázarajz, Nagy-Konstantin császár diadalívének egy vadászjelenete, a Bécsi Képes Krónika Hunor és Magyar „csodaszarvasát” ábrázoló, nagyított iniciáléja (3. kép), majd két reneszánszkori vadászkönyv képei után



3. Hunor és Magyar „csodaszarvasa”
3. „Волшебный олень” Хунора и Мадыяра
3. Der „Wunderhirsch” des Hunor und Magyar

Jakovlev mai szovjet festő olajfestménye fejezi be az érdekes sorozatot.

Az ősember barlangrajzainak s a történelmi kultúrkorokból ránk maradt művészi alkotásoknak itt bemutatott hű repro-



4. Kapitális barnamedve
4. Матерый бурый медведь
4. Kapitaler Braunbär



5. Az apróvadas terem

5. Зал мелкой дичи

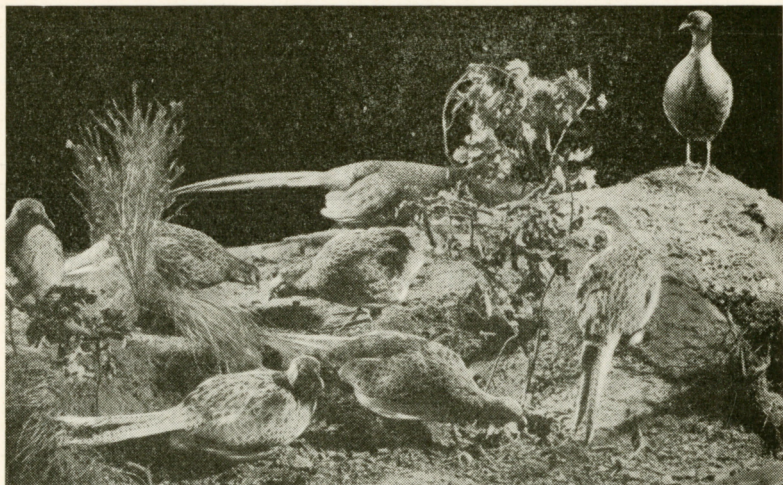
5. Der Niederwild-Saal

dukciói bizonyítják, hogy a vadászat mindig nagy szerepet játszott az ember életében.

Közben a lépcsőforduló kis erkélyfülkéjében különböző korokból való vadászlándzsák sorakoznak. Az első egy 900 éves karolingkori lándzsa, az utolsót már a XVIII. század végén készítették. Mellettük a fülke falán, a XVII. századi „Georgica Curiosa” című gazdasági könyv egyik metszetének reprodukciója és egy szövegkép magyarázza meg, hogyan használták a vadászlándzsákat.

A lépcsőház utolsó fordulója feletti fal-ivitrinben ma élő természeti népek primitív fegyvereit: a bunkót, kőbaltákat, íjat, nyilakat, hajítódárdákat látjuk. Ezek a fegyverek a bevezetői az első terem gazdag vadászfegyver-gyűjteményének.

A lépcsőn felérve az emeleti előteremben egy három mázsás, kitömött barnamedve (4. kép) és két kapitális viaskodó vad-



6. *Fácán-csoport*
6. *Группа фазанов*
6. *Fasane*

kan impozáns látványa vonja magára a figyelmet. Ősvad mindegyik, de míg a vaddisznót részben szaporasága, részben alkalmazkodóképessége miatt nem kell félteni a kipusztulástól, a medvét az emberi kultúra már onnan is mindjobban kiszorítja, ahol még 50—60 évvel ezelőtt nem volt ritka.

Az előterem falait két szép Pausinger metszet, kitömött vadkanfej, agyar-trófea kollekción és kitömött siketfajdok díszítik. Kevesen tudják, hogy ez a fajd — kevés számban ugyan — az osztrák határszéeli erdeinkben ma is megtalálható.

Az előteremből nyílik az első, ún. „apróvadasterem”, amelynek hálóboltozatát gazdag korai gót motívumok díszítik (5. kép).

A terem közepén a hazai apróvad három legfontosabbja: a fogoly, a fácán és a mezei nyúl természetesen bemutatott csoportjai foglalják el a főhelyet (6. kép). Vadgazdálkodásunk népgazdasági hasz-



7. Nyúl befogás (makett-dioráma részlet)

7. Отлов зайцев (часть макета-диорамы)

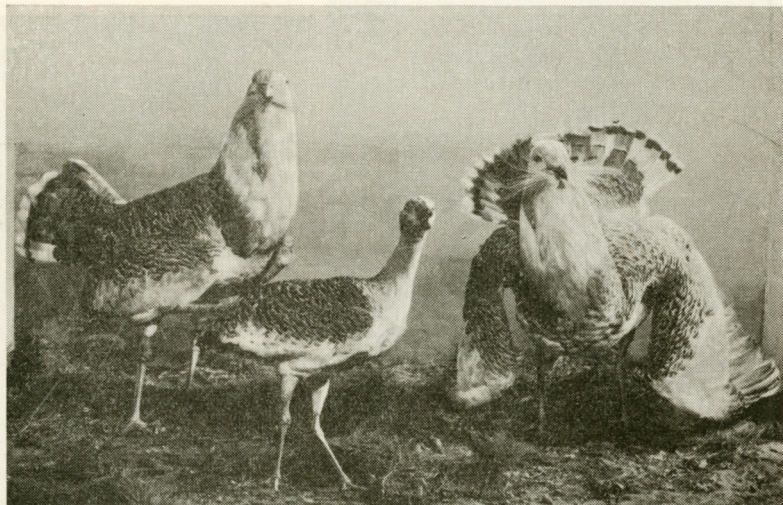
7. Fang von Hasen (Makett-Diorama, Teilansicht)

nának ezek a legfőbb bázisai. Élővad kivitelünk mind jelentősebb valutáris bevételei mellett a fogoly és a fácán a káros rovarok és gyommagvak pusztításával is rendkívüli hasznot hajt mezőgazdaságunknak.

Az apróvadfajtákkal szemközti ablakfalon nyertek elhelyezést a népgazdasági jelentőségüket szemléltető, színes tablók. Alattuk három mozgalmas dioráma élve való befogásukat mutatja be, kiemelve az élővadbefogás előnyeit nemcsak valutabevétel, hanem a vadállomány egészsége tekintetében is (7. kép).

Ebben a teremben látható mindjobban ritkuló, egyetlen költöző tyúkfélének, a fürj is, a magyar nép sokszor megénekelt kedves kis madara.

A teremvégi zárófal pusztai hangulatot ébresztő háttérképe előtt a magyar puszták ősmadara, Európa legnagyobb szár-



8. *Túzok-csoport*

8. *Γρυννα όροφ*

8. *Trappen*

nyasa, a túzok kapott helyet. Ma még szép számmal található hazánkban. Szigorú védelem alatt áll, külön engedéllyel is csak kakas lóhető (8. kép).

A túzok-csoport mellett kétoldalt a ritka és ezért védett ugartyúk, a már majdnem teljesen kipusztult reznek és a ritka vendégként olykor megjelenő pusztai és sivatagi tyúk ötlik szembe.

A terem két fülkeszerűen kiszélesedő részének egyikébe a hazánkba valaha tisztavérben betelepített fácánfajták párjai kerültek, a közönséges vagy csehfácán, a kínai örvös-, a mongol-, a sötétzöld angol- és a japánfácán. A fajták keveredése következtében ezek ma már tiszta vérben nem találhatóak (9. kép).

A szemközti másik fülkében, öt tárlóban a szárnyasvadak tojásainak gyűjteménye nyert elhelyezést.



9. Fácánfajták
9. Виды фазанов
9. Fasanenarten

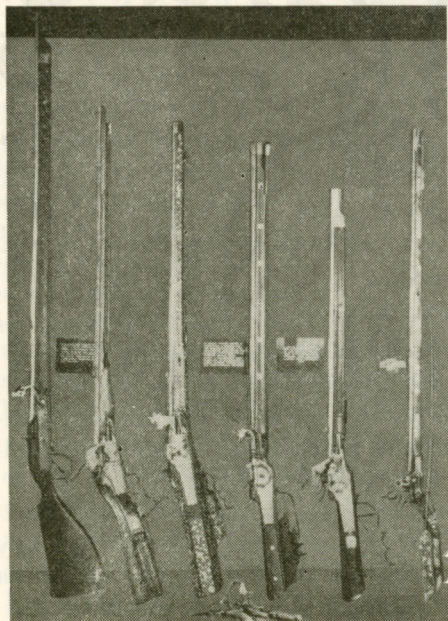
A fülkenyílás pillérje előtt áll a vadgalambfélék vitrinje, benne egy örvös- és egy kékgalamb-pár, a fülkék falán pedig védett és nem védett nappali ragadozómadaraink és a baglyok fajai láthatók. A bemutatott nappali ragadozómadár-fajok mellett látható „röpképük” is. Ez a gyűjtemény elsősorban azt a célt szolgálja, hogy új vadászaink és vadóreink felismerjék a védett hasznos vagy ritka ragadozó madarakat. Kiállításunkat ugyanis a vadóri tanfolyamok hallgatói rendszeresen látogatják. A gyűjteményt kiegészítik a terem falán elhelyezett, védett nagy ragadozók — rétisas, szirti sas, parlagi sas, lármás sas, törpesas — kitömött példányai.

Alattuk beépített hármavitrinben és öt szekrénytárlóban van a vadászfegyverek fejlődéstörténeti kollekcója. A 35 darabból álló gyűjtemény az időrendi fejlődés sorrendjében tárja a látogató elé a vadászfegyvereket és eszközöket, az első,

10. XVI. sz.-i díszes
karabélyok

10. Нарядные карабины
XVI века

10. Verzierte Stutzen aus
dem XVI. Jahrhundert



11. XV—XVI. sz.-i
keréklakatos vadászpuskák

11. Охотничьи ружья
XV—XVI столетий
с вращающимися замками

11. Radschloßgewehre aus
dem XV. und XVI.
Jahrhundert



12. *Az agancsterem bejárata*
 12. *Вход в зал рогов*
 12. *Eingang des Geweihsales*

XV—XVI. századi tűzfegyverek korában is még sokáig használt számszeríjaktól a kanócos, keréklakatos, kovás és csappantyús tűzfegyvereken át, a mai korszerű vadászpuskákig (11. kép). A gyűjteménynek — amely páratlanul szép darabokat tartalmaz — néhány egyedülálló példánya is van, mint pl. egy remekművű elefántcsont berakásos karabély, melynek agyán a berakott díszítés Noé bárkáját ábrázolja, a cső alatti előagyron pedig különféle berakott állatfigurák vonulnak a bárka felé (10. kép). Ilyen egyedülálló példány még a valenzai Le Fer mester által a XVIII. században készített tizlövetű kováspuska, továbbá a kovás és

csappantyús fordítóscsővű és egyéb vadászpuskák.

A vadászfegyvereket gazdag egykorú felszerelés egészíti ki: XV—XVIII. századi vadászkések, török — köztük egy pisztollyal kombinált összecukható vadászkés — solymász felszerelés, lőportartók, felporzók, golyóöntők stb.

A fegyverszekrények között állnak az apróvad vadászatához használt, különféle vizslák portrészobrai. Felettük egy-egy középkori címerpajzs, bizonyságául annak, hogy a heraldika is gyakran és előszeretettel alkalmazott vadászati motívumokat.

A terem négy sarkában egy-egy képforgató van. Az elsőben színes aquarellek a vadászat íratlan szabályait jelenítik meg, a másik a lőtechnikai alapismereteket tartalmazza. A harmadik a vizslaidomítást mutatja be, a negyedik a mesterséges fácaantenyésztés berendezéseit ismerteti.

Az első két képforgató felett nagyméretű szövegek hívják fel a figyelmet arra, hogy apróvadunk védelme érdekében milyen kártékony vadakat kell pusztítani, és hogy mikor, mire nem szabad lőnie a jó vadászembernek, ha erre a névre méltó akar lenni.

Az apróvadás terem csúcsíves átjáróin jutunk a kiállítás nagyvadás részébe, amelynek bevezetője az úgynevezett „agancsterem” (12. kép). Magas, szép csillagboltozatú, gótikus terem ez, amelyet a tervező építőművész a szepescsütörtök-helyi kápolna apszisának mintájára épített, míg a hozzá csatlakozó nagyterem a vajdahunyadvári lovagterem mása.

Az agancsteremben elhelyezett 52 darab kapitális szarvas-agancs méltó keretet ad a terem közepén álló, kitömött bőgő szarvasbikának. Az agancsok közül 12 aranyérmes, ezek tölgyfaállványon a falak mentén sorakoznak, 22 ezüstérmes és 18 bronzérmes pedig a falakat díszíti. Értékelésük a Nadler-féle képlet szerint történt, amely a terembejárati ív falán olvasható. Vele szemben, az ív másik oldalán a szarvasagancs részeit feltűntető, sematikus rajz a képlet egyes szakkifejezéseit teszi érthetővé.

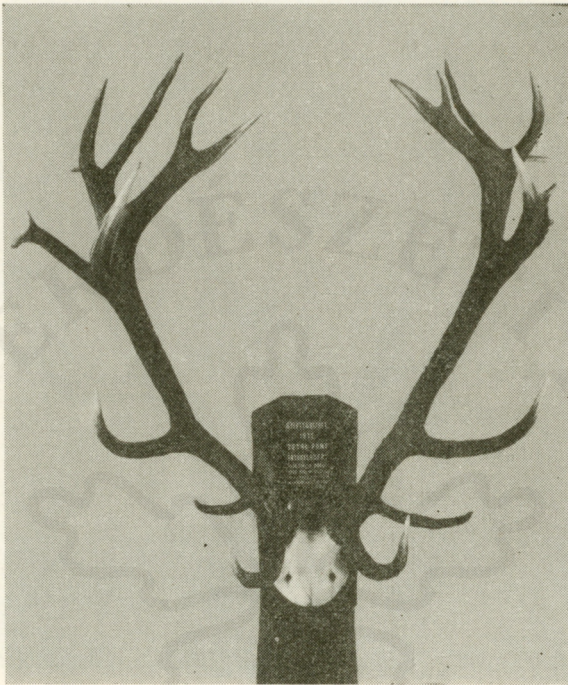
Az agancsterem aranyérmes szarvasagancsaihoz csatlakozik a nagyterem 24 aranyérmese, a falak mentén tölgyfaállványokra szerelve (13. kép). Ez a páratlan trófeagyűjtemény világviszonylatban is méltán váltott ki elismerést. Bizonyítéka egyben annak, hogy az európai gímszarvas legkiválóbb törzsei hazánkban élnek, s vadgazdálkodásunk szakszerűségének eredményeként a világ legkülönb trófeáit növesztik. Aranyérmes szarvasagancsaink sok nemzetközi kiállításon nyertek első díjat, egyesek világrekorddíjat is. Több száz külföldi vadász jön évente hazánkba, hogy a szarvasbőgés alatt magyar szarvastrófeát zsákmányoljon.



13. A nagyvadas terem részlete

13. Часть зала крупной дичи

13. Teilansicht des Hochwildsaales



14. A „gyertyánligeti” szarvasagancs
14. „Дьертянлигетские” оленьи рога
14. Das „Gyertyánliget”-Geweih

Kiállításunk e különösen értékes darabjaiból néhányat itt is bemutatunk, pl. az 1937. évi bérlini vadászati világkiállításon I. nagydíjat nyert gyertyánligeti (14. kép), az 1953-ban ejtett s a jelen század eddig legjobb magyar szarvasagancsának tartott bakócai (15. kép), a legnagyobb ágszámú 26-os gemenci szarvasagancsot (16. kép) és az 1954. évi düsseldorfi vadászati világkiállításon rekord-díjat nyert gyulaji dámlapátot (17. kép).

Az agancsterem két sarkában elhelyezett képforgatók egyike a véreb munkáját ismerteti színes aquarell képekben, a másik

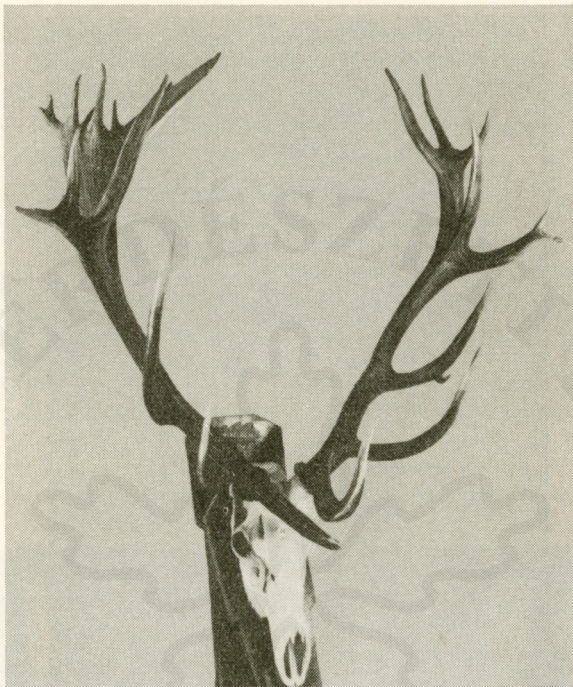


15. A „bakócai” szarvasagancs
15. „Бакоцайские” оленьи рога
15. Das „Bakóca”-Geweih

pedig a Magyarországon elejtett díjas agancsok származási helyeinek térképeit és a fogazat alapján történő kormeghatározást tartalmazza.

A nagyterembe átvezető monumentális ív falán két átvilágítható forgatóban képeket látunk a bécsi, berlini, és düsseldorfi vadászati világkiállításokról és az azokon szerepelt legjobb szarvasagancsokról.

A nagyterem falain csoportosan elhelyezett agancsok más szempontokból érdekesek. Közöttük találjuk a kifejlődésük



16. A gemenci 26-os szarvasagancs
16. Геменцкие оленьи рога с 26 ветвями
16. Der Sechszundzwanziger Geweih von Gemenc

tetőfoka előtt lőtt, majd a későn, elvénhedt korokban elejtett szarvasok agancsait, továbbá a különféle selejt típusokat: a háncsban sérült, több szárú, „gyilkos”, deformálódott, abroncs alakú, osztott szárú, túlterpesztett, szűk állású, „gombnyársas”, valamint az agancskorona fejlesztésre képtelen „örökös 8-as” stb. típusokat. Ezek az ún. „tancsoportok” jó útbaigazítást adnak a szarvasállomány minőségi fejlesztését célzó, selejtezõ kilövésekhez.

A nagyterem baloldali kezdőfalán egy szarvasbika négy



17. A gyulaji „világrekord” dámlapát

17. Дьюлайские лопатообразные ланьи рога — „мировые рекордсмены”

17. Die „Weltrekord”-Damschauvel von Gyulaj

éven át, évenként levetett agancsszárai sorakoznak, ama tévhit megcáfolására, hogy a szarvas minden évben eggyel több ágú agancsot növeszt. A bemutatott sorozat agancsai ugyanis, épp ellenkezőleg, évről-évre csökkenő ágszámot mutatnak (18. kép).

A terem baloldali első loggia-fülkéjében a múlt század 70-es éveiben honosított vadjuh fajta, a muflon-csoport ragadja meg a figyelmet (19. kép). Honosításának sikerét bizonyítja, hogy ma már középhegységeinkben majdnem mindenütt meg-



18. „Levetett” agancs-sorozat
 18. Серия „сброшенных” рогов 18. Abwurfserie



19. Muflon-csoport 19. Группа муфлонов 19. Mufflons



20. *Vaddisznókoca malacokkal*

20. *Кабаниха с поросятами*

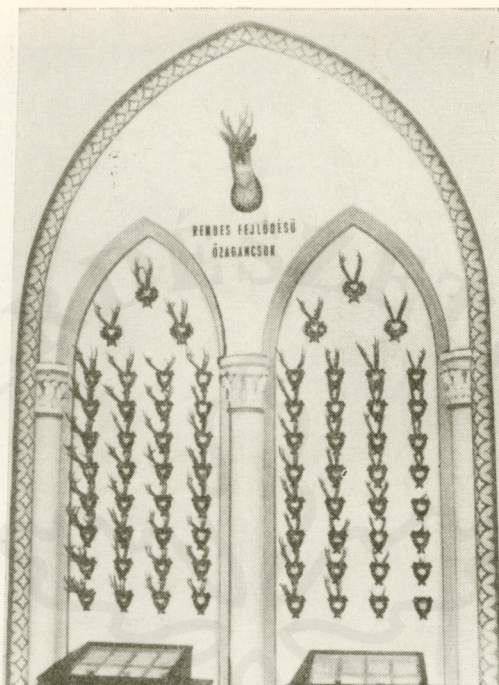
20. *Bache mit Frischlingen*

található ez a szép vad, melynek mutatós „csigája” (szarva) kívánatos trófea.

A következő fülkében kapott helyet erdeink lopvajáró szürke remetéje, a borz, tőle balra és jobbra szőrmés kis ragadozóink, a fekete-sárga bundájú görény és a karesú menyét látható.

Misztikus fényhatású diorámában, holdvilágos éjszakába merült, sziklás táj előterében kerül bemutatásra Európa legnagyobb macskaféléje, a nálunk már kipusztult hiúz, amint éppen egy őzsutát zsákmányol.

Ez után a komor dioráma után vidámabb kép ötlük szemünkbe: négy kis kölyökróka hancúrozását figyeli a két öreg „ravaszdi” a kotorék nyílása mellett. A szöveg felvilágosítja a nézőt, hogy a rókának is van joga az élethez — nem kell tűzzel-vassal pusztítani, — hiszen a gyenge, beteg, nem életrevaló apróvad elpusztításával a természetes szelekciót szolgálja,



21. Őzagancs-bemutató részlete

21. Роба коцули

21. Teilansicht der Rehgehörnausstellung

egérjárásos esztendőekben pedig kifejezetten hasznot hajt a mező- és erdőgazdaságnak.

A róka csoporttól kétoldalt egy-egy vitrinben a legtöbb vadász szemében „nagyvadnak” számító erdei szalonka és a mindinkább gyérülő császármadár látható.

Ismét egy dioráma következik. Hangulatos hajnali fényben két medveocs játszik egy kis völgyi patak partján.

A halastavak hóhéra, a vidra a következő látnivaló, mellette az értékes prémű nyest és nyuszt, mindkettőjük már erősen ritkulóban van..



22. Viaskodás közben összeakadt szarvasbikák

22. Сцепившиеся во время борьбы рогами

22. Verkämpfte Hirsche

Az utolsó falfülkében egy vaddisznókoca figyel felénk, körülötte hat kis csíkos malaca (20. kép).

A terem keskenyebb oldalfalán 3 csoportban 142 őzagancs kerül bemutatásra, kecses, testre legkisebb, de a vadászok által igen nagyra értékelt nagyvadunknak változatos trófeái (21. kép). A középső csoportban vannak a rendes fejlődésű őzagancsok, köztük nyolc egészen kiváló aranyérmes. Ettől balra sorakoznak azok a rendellenességek, amelyek öröklődők, jobbra pedig az agancs fejlődése közben történt sérülésekből eredő rendellenességek csoportja látható. •



23. Zerge-csoport

23. Грынна сепн

23. Gemen

A keleti hosszfalat a már említett „tancsoportok” szarvasagancsainak további része borítja. Felettük három hatalmas, kiterjesztett szárnyú madár: a hazánkban már kipusztult barát-, fakó- és szakállas keselyű.

A fal alján az aranyérmes szarvasagancsok sorozata folytatódik. Itt még egy különleges érdekesség vonja magára a látogató figyelmét: két, viaskodás közben agancsaival összeakadt és így elpusztult szarvasbika kitömött feje (22. kép). Emellett két ugyanilyen sorsra jutott erős szarvasbika



24. Gímszarvas-csoport 24. Группа благородных оленей 24. Edelwild



25. Dámvad-csoport

25. Группа ланей

25. Damwild



26. Öz-csoport
26. Группа косуль
26. Rehwild

agancsos koponyája látható. Felettük újabb érdekes ritkaság: egy agancsos szarvastehén kitömött feje. Tudvalevő, hogy a gímszarvasnak csak a hímje, a bika növeszt agancsot, soktíz-ezer tehén közül ha egynek-egynek van ilyen agancsszerű torzképződmény a fején.

A keleti hosszfal látnivalóinak sorát a sarokban elhelyezett „vadaskerti” szarvasagancsok kollektója zárja le. Közülük három aranyérmes, hat ezüstérmes. A bekerített vadaskertek szarvasai a fokozottabb gondozás és etetés következtében könnyebben növeszthetnek kiváló agancsot, mint a szabad területen élők, ezért bemutatásuk mindig a szabadterületeiktől elkülönítve történik.

A gazdag díszítésű csillagboltozatot tartó öt monumentális kőoszlop közeiben, a terem közepén egy-egy impozáns nagyvad



27. Szarvas-etető (makett)

27. Лесные кормушки (макет)

27. Fütterung des Rotwildes

csoport áll természetű alapon. Az első: egykori magashegységi vadunknak, a zergének 3 bakból, 2 „kecskéből” (így nevezi a zerge nőstényét a vadász) és 2 gidából álló csoportja (23. kép). A második: egy kapitális öreg 16-os, egy fiatal 12-es bika, egy tehén és egy üdő alkotta gímszarvas csoport (24. kép). A harmadik: egy szép dámlapátos, háromtagú „családjával” (25. kép). Negyedik: az őzek csoportja, amelyben 3 bak — egyikük még fejlődő, háncsos agancsokkal — 2 öreg és 1 fiatal suta és 2 különböző korú gida látható (26. kép). Egész kis állatkert kitömött állatokból . . .

Az állatcsoportokat elválasztó oszlopok tövén kiváló dámlapátokat látunk állványaikon.

A csoportok elején és végén egy-egy makett nagyvadbefogó berendezést és egy havas szarvasetetőt mutat be (27. kép).



28. Hortobágy puszta (dióróma)
28. Хортобадыская степь (диорама)
28. Puszta Hortobágy (Diorama)

A terem stílszerűen dekorálja a falmezők „tisztásain” elhelyezett 35 darab értékes Ridinger rézmetszet is. (Ridinger neves német rézmetsző volt a XVII. sz.-ban.)

A nagyvad-teremből kisebb kerek terembe jutunk, amelyben vízimadaraink láthatók természetes környezetükben. A Hortobágy és a Velencei-tó megkapó, vadlibás és kócsagos diorámái mellett (28., 29. kép) kisebb csoportokban található a vöcsökfélék, a kárókatona, a daru, vízicsibék, guvat, szárcsa, vízityúk és a tocsogókedvelő szalonka-, cankófélék stb. amelyeknek sorával zárul a vadászati kiállítás.



29. Gémek, kócsagok (diórátá)

29. Цапли (диорама)

29. Reiher (Diorama)

1851

/1866/



ПОСТОЯННАЯ ОХОТНИЧЬЯ ВЫСТАВКА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО МУЗЕЯ

Наша постоянная охотничья выставка насчитывает более чем полувековое прошлое. Первая выставка, открытая в 1907 году, почти полностью была уничтожена во время второй мировой войны. Последовавшая за ней следующая — подготовленная к 1950 году — претерпела большой ущерб во время контрреволюции 1956 года. Только в 1958 году стало возможным снова открыть выставку, организация которой происходила на основе современных дидактических и диалектических принципов.

Охотничья выставка занимает большую часть первого этажа готического здания. На стенах ведущей сюда лестницы в зеркале изобразительного искусства освещена вся история охоты. Здесь посетителя встречает целый ряд репродукций рисунков, сделанных первобытными людьми в пещерах, и художественных произведений на охотничьи темы, доставшиеся нам в наследство от исторических культурных эпох.

С лестницы мы попадаем в фойе, где наше внимание привлекает огромный, весом в три центнера, бурый медведь и два матерых борющихся кабана. Медведь является редким гостем наших северо-восточных лесов, зато черный вепрь живет на территории всей страны.

В следующем зале главные места занимают чучела трех важнейших представителей венгерской мелкой дичи — куропатки, фазана и зайца, являющиеся основной базой экономической доходности нашего охотничьего хозяйства. Косвенная польза куропаток и фазанов проявляется также в сельском хозяйстве в ежегодном уничтожении нескольких миллионов килограмм вредных насекомых и сорняков. Здесь же представлены на трех диорамах отлов куропаток, фазанов и зайцев, отправляемых за границу живыми.

На отдельных витринах представлены привезенные в Венгрию различные виды фазанов и другой мелкой дичи.

Серии цветных фотоснимков, установленные в движущейся фотоподборке, наглядно повествуют о неписанных законах охоты, искусственном разведении фазанов и дрессировке охотничьих собак.

Тему мелкой дичи дополняют скульптурные портреты служебных охотничьих собак и показ охраняемых и неохраняемых видов хищных птиц.

В этом же зале расположена богатая коллекция оружия, документирующая развитие охотничьего оружия, в которой имеется много единственных в своем роде экземпляров.

Красивая группа дроф ведет к части выставки, посвященной крупной дичи, где в так называемом „роговом зале” 54 массивных экземпляра оленьих рогов создают достойную раму для стоящего в центре зала рогача с 22 ответвлениями рогов.

Отличная коллекция рогов из 36 штук, многие из которых получили первые призы на международных и всемирных выставках, более того даже рекордные призы — по праву прославилась и признана и в мировом масштабе. Наряду с отличными оленьими рогами исключительно интересны также и расположенная группами на стенах большого зала коллекция выбракованных типов, которая дает хорошие указания для выбраковочных отстрелов, целью которых является качественное развитие поголовья оленей.

В очень поучительной группировке представлены на выставке рога 142 косуль-самцов — отдельно показаны нормально развивавшиеся рога косули, в том числе восемь отличных, завоевавших золотые медали, и отдельно рога с ненормальностями, происходящими от повреждений или переданными по наследству.

Рядом с двумя интересными диорамами в колонной части зала и в лоджиях размещены группы серн, благородных оленей, ланей, косуль, муфлонов, кабанов, барсуков, лис и выдр.

В качестве художественной декорации использованы многочисленные гравюры на меди Ридингера XVII столетия.

В меньшем по размерам круглом зале, открывающемся из зала крупной дичи, в двух красивых диорамах и многочисленных больших и меньших по размерам группах в естественной обстановке представлена водоплавающая птица. Этой коллекцией заканчивается охотничья выставка.

DIE STÄNDIGE JAGDAUSSTELLUNG DES LANDWIRTSCHAFTLICHEN MUSEUMS

Die ständige Jagdausstellung Ungarns hat eine Vergangenheit von mehr als fünfzig Jahren. Die erste Ausstellung — aus dem Jahre 1907 — wurde während des zweiten Weltkrieges fast restlos vernichtet. Die zweite Sammlung, die im Jahre 1950 fertiggestellt war, wurde während der Gegenrevolution 1956 schwer beschädigt und so konnte die gegenwärtige Ausstellung erst 1958 eröffnet werden. Sie ist auf didaktische und dialektische Prinzipien aufgebaut.

Die Jagdausstellung umfaßt den Großteil des Stockwerkes des gotischen Traktes. Die Wände des Treppenhauses zeigen die Geschichte der Jagd im Spiegel der bildenden Künste. Den Besucher empfängt eine Reihe von getreuen Reproduktionen von erhaltenen Höhlenzeichnungen des Urmenschen und kulturgeschichtlichen Kunstwerken, die das Jagdleben ihres Zeitalters behandeln.

Die Treppe führt in die Vorhalle, wo wir einen mächtigen Braunbären von drei Doppelzentnern und zwei streitende Hauptschweine gewahren. Der Bär ist, in den Waldungen an der östlichen Landesgrenze, ein seltener Gast, aber Schwarzwild kommt in Ungarn sozusagen überall vor.

Den Hauptplatz im nächsten Saal nehmen naturgetreu präparierte Gruppen des Rebhuhns, des Fasans und des Hasen ein, den grundlegenden Arten des ungarischen Niederwilds und der Basis unserer Wildwirtschaft. Mittelbar bedeuten das Rebhuhn und der Fasan durch die Vertilgung von mehreren Millionen Kilogramm schädlicher Insekten und Unkrautsamen im Jahr auch für die Landwirtschaft einen namhaften Nutzen. Drei Dioramen im selben Saal zeigen den Fang des Rebhuhns, Fasans und Hasen für die Ausfuhr.

In eigenen Glaskästen sind die in Ungarn angesiedelten Arten der Fasane und sonstigen Niederwilds zu sehen.

Über die ungeschriebenen Gesetze des Weidwerks, den zahmen Aufzug von Fasanen und die Abrichtung des Jagdhundes belehren uns drehbare Farbbildserien.

Das Thema Niederwild findet seinen Abschluß in Plastiken unserer Gebrauchshunde und in einer Sammlung der geschonten und freigegebenen Arten der Raubvögel.

Schließlich birgt dieser Saal eine reichhaltige Waffensammlung, die uns die Entwicklung der Jagdgewehre zeigt und auch mehrere einzigartige Stücke enthält.

Eine Gruppe schöner Trappen führt uns zu der Hochwildabteilung der Ausstellung, in deren „Geweihsaal“ der röhrende Zweiundzwanzigender, umgeben von 52 Kapitalgeweihen in würdigem Rahmen steht.

Von den 36 weltberühmten Goldmedaillengeweihen unserer Ausstellung haben viele auf internationalen und Weltausstellungen wohlverdient den ersten Preis, manche einen Rekordpreis gewonnen. Neben den starken Geweihen verdient die an den Wänden gruppenweise angebrachte Abnormitätensammlung besonderes Interesse, da sie als gute Richtschnur für den Abschluß zur Verbesserung des Rotwildbestandes dient.

Sehr aufschlußreich gruppiert sind die ausgestellten 142 Rehbocktrophäen: gesondert die normal entwickelten Gehörne mit acht ganz hervorragenden Goldpreisträgern und gesondert die vererbten und die durch Verletzung entstandenen Abnormitäten.

Neben zwei stimmungsvollen Dioramen stehen unter den Säulen und in den Loggien des Saales naturgetreue Gruppen von Gemsen, Edel- und Damwild, Rehen, Mufflons, Schwarzwild, Dachsen, Füchsen und Ottern.

Dem künstlerischen Schmuck dienen mehrere Ridinger-Kupferstiche aus dem XVII. Jahrhundert.

Im kleinen Rundsaal neben dem Hochwildsaal schließt die Ausstellung mit zwei gelungenen Dioramen und mehreren Gruppen der ungarischen Wasservögel in naturgetreu nachgebildeter Umgebung.

